

سفر اوپاما به عربستان با محوریت ایران؟
بارلک اوپاما، رئیس جمهور آمریکا امروز جمعه (۸ فروردین) برای دیدار با ملک عبدالله، پادشاه عربستان سعودی به این کشور سفر می‌کند و تلاش برای بهبود روابط سرد دو طرف مهم‌ترین هدف از این دیدار عنوان شده است.

به گزارش از بی بی سی فارسی، عربستان سعودی در حدود هفت دهه گذشته از متحدان نزدیک ایالات متحده در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شده و بین دو طرف معمولاً روابط بسیاری گرمی وجود داشته است. در ماه‌های اخیر، جنبه‌هایی از سیاست خارجی دولت بارلک اوپاما، به خصوص توافق مقدماتی با ایران بر سر حل و فصل پرونده هسته‌ای و عملکرد ایالات متحده در قبال بحران سوریه ناخوشایندی و نگرانی مقامات سعودی را در پی داشته است. در ماه نوامبر سال گذشته، بین ایالات متحده، به عنوان یکی از کشورهای عضو گروه ۵+۱ و جمهوری اسلامی توافقی به دست آمد که براساس آن، کشورهای غربی توافق کردند در قبال تعلیق و تغییر در برخی فعالیت‌های هسته‌ای ایران، نه تنها از تشدید تحریم علیه این کشور خودداری کنند بلکه اجازه استفاده از بخشی از عواید نفتی را هم به جمهوری اسلامی ایران بدهند و به این ترتیب، از فشار ظاهراً فلج‌کننده اقتصادی بر ایران بکاهند.

این تحریم‌ها به این دلیل وضع شده بود که دولت‌های غربی معتقدند ایران در صدد بوده در پوشش برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای، به تسلیحات اتمی یا دست کم فن‌آوری تولید این تسلیحات دست یابد هر چند مقامات ایرانی همواره بر صلح‌آمیز بودن اهداف هسته‌ای خود تاکید داشته‌اند. براساس "توافق ژنو" در صورتی که جمهوری اسلامی بتواند در چند ماه آینده، اطمینان جامعه جهانی در مورد صلح‌آمیز بودن این برنامه‌ها را به دست آورد، تحریم‌های بین‌المللی و یک‌جانبه برداشته می‌شود و حتی ممکن است ایران اجازه ادامه برخی برنامه‌های اتمی خود را نیز به دست آورد.

به گزارش بی‌بی‌سی، رهبران عربستان سعودی، که پیرو مذهب وهابی بوده و خود را نمایندگان و حافظان اصیل و واقعی اسلام می‌دانند، از زمان استقرار حکومت تحت تسلط روحانیون شیعه در ایران، این کشور را به نوعی رقیب عقیدتی و سیاسی خود در منطقه دانسته و نسبت به اهداف سیاست خارجی و هسته‌ای جمهوری اسلامی احساس نگرانی می‌کنند. برخی تحولات سال‌های اخیر، از جمله تسلط گروه‌های شیعی بر عراق، موضع‌گیری جمهوری اسلامی در قبال حرکت‌های اعتراضی بحرین و سوریه و نفوذ جمهوری اسلامی بر برخی گروه‌ها مانند حزب الله لبنان و تشکل‌های فلسطینی مخالف صلح با اسرائیل، بر نگرانی مقامات سعودی افزوده است.

برخی ناظران سعودی گفته‌اند که مقامات این کشور نگران آن هستند که کاهش فشار غرب بر ایران، باعث افزایش حضور ایران در صحنه سیاست خاورمیانه شود و حتی امکان دستیابی به تسلیحات اتمی

را به این کشور بدهد. در چنین صورتی، از نظر مقامات سعودی، توازن منطقه‌ی برهم خواهد خورد و میزان حمایت کنونی آمریکا از متحدان غرب در منطقه برای مقابله با چنین وضعیتی کافی نخواهد بود. مقامات سعودی هم‌چنین از سیاست اوپاما در قبال سوریه ناخرسند هستند. در حالی که به اعتقاد مقامات سعودی، حکومت علویان سوریه از کمک مستقیم جمهوری اسلامی و متحد شیعی آن، یعنی حزب الله لبنان، و رقیب آمریکا، یعنی روسیه، برخوردار است، اکثریت جمعیت سنی سوریه حمایت لازم را از کشورهای غربی دریافت نکرده‌اند و هدف سرکوب خشونت‌آمیز دولت سوریه قرار دارند.

تصمیم بارلک اوپاما در ماه سپتامبر سال گذشته به خودداری از اقدام نظامی علیه حکومت سوریه برغم اعتقاد آمریکاییان به عبور بشمار اسد از "خط قرمز" کاربرد تسلیحات شیمیایی، باعث تردید عربستان سعودی در مورد ثبات قدم اوپاما در عمل به وعده‌های او شده است. عربستان سعودی هم‌چنین از موضع‌گیری دولت آمریکا در قبال بحران سیاسی مصر نیز خرسند نبوده است. اوایل ماه ژوئیه سال گذشته، در پی تجمعات اعتراضی علیه محمد مرسی، رئیس جمهوری اسلامگرای مصر، ارتش این کشور او را برکنار کرد و یک دولت انتقالی تحت حمایت نظامیان زمام امور را در دست گرفت. پادشاه عربستان اقدام ارتش در خلع رئیس جمهوری انتخابی مصر را ستود و کمک‌های مالی گسترده‌ای را در اختیار دولت انتقالی قرار داده است.

محمد مرسی وابسته به گروه اخوان المسلمین بود که عربستان سعودی روابط دوستانه‌ای با آن ندارد. اگرچه ایالات متحده از موضع‌گیری صریح در حمایت از مرسی خودداری ورزید، اما نارضایتی خود از اقدام ارتش در برکناری رئیس جمهوری انتخابی مصر را نیز پنهان نداشت در حالی که مرسی به ارتباط با گروه‌های مخالف موجودیت اسرائیل نیز متهم است. موضوع دیگری که قرار است در مذاکرات اوپاما و مقامات سعودی مطرح شود، مذاکرات صلح فلسطینیان و اسرائیل است که با وجود از سرگیری آن با مداخله وزارت خارجه آمریکا، هنوز هم پیشرفت چندانی نشان نمی‌دهد.

رویکرد عربستان سعودی نسبت به تحولات منطقه، از جمله نگرانی از نرمش غرب در برابر برنامه اتمی ایران، ناخرسندی از بی‌حرکی اوپاما در برخورد با حکومت سوریه و عدم حمایت ایالات متحده از برکناری محمد مرسی باعث شده است تا رهبران سعودی، که خود را نماینده و مدافع حقوق مسلمانان می‌دانند، در معرض این اتهام قرار گیرند که به دیدگاه‌هایی مشابه رهبران راستگرایی اسرائیل گرایش یافته‌اند.